

कालिका गाउँपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड: १ संख्या: ५ मिति: २०७४/०४/२५

भाग-२
कालिका गाउँपालिका

कालिका गाउँपालिकाका पदाधिकारी हरुको आचारसंहिता, २०७४

प्रस्तावना :

नेपालको संविधान बमोजिम सहकारीता सहअस्तित्व र समन्वयका आधारमा संघिय लोकतान्त्रीक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको अभ्यास गर्दै संघ, प्रदेश र स्थानिय तहबिच सुमधुर अन्तर सरकार सम्बन्ध कायम गर्न, स्थानिय शासन व्यवस्थामा जनताको अर्थपूर्ण सहभागिता प्रवर्धन गर्दै बढि जनमुखि,सेवामुखि,जनउत्तरदायी, पारदर्शिता तथा सुशासनयुक्त स्थानिय शासनको प्रत्याभुति गर्न स्थानिय तहलाई जनताको विश्वासिलो शासन इकाइका रुपमा स्थापित गर्न स्थानिय तहबाट समाजका विभिन्न वर्ग, धर्म, लिङ्ग, जातजातीका मौलिक संस्कृतीप्रति सम्मान र सहिष्णु भावनाको विकास गर्न तथा कानुनी राज्य, संघीय लोकतान्त्रीक गणतन्त्रका लाभहरुको न्यायोचित वितरण र दिगो विकासको अवधारणालाई मुर्त रुप दिन हामी जनताबाट निर्वाचित पदाधिकारीको आचरण र क्रियाकलापलाई सोही अनुरूप मर्यादित र नमुनायोग्य तुल्याउनका लागि कालिका गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधिहरुले गाउँसभाको २०७४।०४।२० बैठकबाट पारित गरि यो “कालिका गाउँपालिकाका पदाधिकारी आचारसंहिता, २०७४” बनाई लागु गरेका छौं ।

भाग -१

प्रारम्भिक :

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

१.१ यो आचार संहिताको नाम “कालिका गाउँपालिकाका पदाधिकारीहरुको आचार संहिता, २०७४” रहेको छ ।

१.२ यो आचारसंहिता गाउँसभाबाट पारित भएको मितिदेखि लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस आचार संहितामा

(क) “अध्यक्ष” भन्नाले कालिका गाउँ पालिकाको अध्यक्ष सम्भन्नु पर्दछ ।

(ख) “आचार संहिता” भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाका पदाधिकारीहरुको आचार संहिता २०७४ लाई जनाउनेछ ।

(ग) “अनुगमन समिति” भन्नाले यस आचार संहिता अनुसार अनुगमन समितिलाई सम्भन्नु पर्दछ ।

- (घ) “कार्यपालिका” भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाका सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ङ) “पदाधिकारी” भन्नाले गाउँ पालिकाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडाध्यक्ष, कार्यपालिकाका सदस्य तथा सभाका अन्य सदस्य समेतलाई सम्भन्नु पर्दछ । यस शब्दले गाउँपालिकाले आफ्नो कार्य सम्पादनका सिलसिलामा गठन गरेका जुनसुकै समिति वा उपसमिति कार्यदलका सदस्यहरु समेतलाई सम्भन्नुपर्छ ।
- (च) “सभा” भन्नाले कालिका गाउँ पालिकाको गाउँसभालाई सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ड) “स्थानिय तह” भन्नाले नेपालको संविधान बमोजिमको गाउँ पालिका, नगरपालिका र जिल्ला सभा समेतलाई सम्भन्नुपर्छ । यस खण्डमा उल्लेखित नगरपालिका भन्नाले महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका र नगरपालिका समेतलाई जनाउनेछ ।

भाग २

पदाधिकारीका आचारहरु

३. सामान्य आचारहरुको पालना गर्ने : पदाधिकारीहरुले पालना तथा अवलम्बन गर्नुपर्ने सामान्य आचारहरु देहायमा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछन । जसको अवलम्बन गर्न हामी प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछौ ।

३.१ नेपालको स्वतन्त्रता, स्वाधीनता, राष्ट्रिय एकता, भौगोलिक अखण्डता र जनता निहित सार्वभौमसत्ता प्रति रहदै,

- (क) पदाधिकारीहरुले नेपालको स्वतन्त्रता, सार्वभौमिकता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय एकता, स्वाधीनता र स्वाभिमानको अक्षुण्णतामा प्रतिकुल हुने कार्य गर्नेछौ ।
- (ख) कुनैपनि पदाधिकारीहरुले राष्ट्र विरुद्ध हुने कार्यमा सघाउ पुऱ्याउने, राष्ट्रिय गोपनीयता भङ्ग गर्ने, राष्ट्रिय सुरक्षामा आच पुऱ्याउने कार्यहरु गर्न वा त्यस्तो कार्यमा सहयोग पुऱ्याउने कार्यगर्ने वा गराईने छैन ।
- (ग) कुनैपनि पदाधिकारीहरुले पदीय जिम्मेवारी पालना गर्दा सदैव राष्ट्र र जनताको बृहत्तर हितलाई ध्यानमा राखी गर्नेछौ ।
- (घ) कुनैपनि व्यक्ति वा निकायले जनता निहित सार्वभौमसत्ता, राष्ट्रिय एकता, स्वाधीनता, सामाजिक, धार्मिक, सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक सौदर्यतामा आँच पुऱ्याउने गरी कार्य गरेमा त्यस्तो कार्य निरुत्साहित गर्नेछौ ।

३.२ संघ, प्रदेश र स्थानिय तहबीचको सु-सम्बन्ध, जोडिदैं

- (क) पदाधिकारीहरुले संघ, प्रदेश र स्थानिय तहविचको सुसम्बन्ध, कार्यअधिकारक्षेत्र, कार्यप्रणाली वा संस्थागत प्रवन्धमा कुनै आँच पुऱ्याउने वा दखल दिन व अन्तरसरकार सम्बन्धमा खलल पार्ने कुनै कृयाकलाप गर्न वा वक्तव्य वा प्रकाशन वा प्रचार प्रसार गरिनेछैन ।
- (ख) कुनै पनि आधारमा स्थानियतहका वासिन्दाहरुलाई भेदवाद गर्ने वा सामान सुरक्षा, सेवा, सुविधा र संरक्षणबाट वञ्चित गरिनेछैन । तर महिला, बालबालिका, अपांगता भएका व्यक्ति, दलित, जेष्ठ नागरिक लगायत पछि परेका वर्ग, क्षेत्र तथा समुदायको हकहितका लागि विशेष व्यवस्थागर्न प्रतिबद्ध रहनेछौ ।
- (ग) अन्तर स्थानिय तह तथा अन्तर सरकार वस्तु सेवाको निर्वाध आवागमनलाई कुनै बाधा गरिने वा भेदभाव गरिनेछैन ।

३.३ संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणाली, स्वशासन शासन, प्रदेश र स्थानिय तहबाट राज्य शक्तिको प्रयोग तथा विश्वव्यापी मानव अधिकार र मौलिक अधिकारका मान्य सिद्धान्तको प्रबद्धन गर्न ।

- (क) जनतामा निहित सार्वभौमसत्ता, स्वशासन तथा स्वायत्त शासन, संघ, प्रदेश र स्थानिय तहबाट

राज्यशक्तिको प्रयोग, संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रका मान्य सिद्धान्तहरूलाई उच्च सम्मान र आत्मसात गरिनेछ ।

- (ख) संघीय लोकतान्त्रिक प्रणाली, स्थानिय स्वायत्ता र तल्लो तहमा अधिकारको विकेन्द्रीकरणका सिद्धान्त तथा नीतिलाई अनादर गर्ने, जनताप्रतिको उत्तरदायित्वलाई अस्वीकार गर्ने, अवहेलना गर्ने, अन्तरसरकार सम्बन्ध एवं स्थानिय तहहरू र साभेदार संघ संस्थासंकानुन बमोजिमको सम्बन्धमा खलल पर्ने जस्ता कुनै लेख, समाचार, भाषण, बक्तव्य प्रकाशन वा प्रशारण गर्नु वा गराउनु हुँदैन । तर यस कुराले उल्लेखित विषयमा अनुसन्धानमूलक कुनै लेख रचना प्रकाशित गर्न सो अनुरूप धारणा राख्न रोक लगाएको कानिने छैन ।

३.४ साधन श्रोतको पूर्ण सदुपयोग गर्न :

- (क) कानुन बमोजिम आफुले पाउने सेवा सुविधा बाहेक स्थानिय तहको साधन, श्रोत, नगद वा जिन्सी कुनै पनि प्रकारले मास्न उपभोग गर्न र दुरपयोग गर्नु गराउनु हुँदैन ।
- (ख) कुनैपनि पदाधिकारीहरूले सार्वजनिक स्रोतको प्रयोग गर्दा अधिकतम सदुपयोग र उत्पादनशालि कार्यमा प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।

३.५ आफ्नो जिम्मेवारीको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न गराउन,

- (क) कुनैपनि पदाधिकारीले कानुनले तोकिए बमोजिमका पदाधिकारीहरूलाई पुर्व जानकारी नदिई आफ्नो सेवा दिने स्थान छोडि अन्यत्र जानु हुँदैन ।
- (ख) पदाधिकारीहरूले प्रचलित कानुनमा तोकिएभनदा बढी समयका लागि आफ्नो कार्यक्षेत्र छोड्नुपर्दा वा कार्यक्षेत्रभन्दा बाहिर जानुपर्ने भउमा कानुनले तोके बमोजिमका जनप्रतिनिधि वा पदाधिकारीलाई आफ्नो पदको अख्तियारी नदिई जानु हुँदैन ।

३.६ गैर कानुनी आश्वासनलाई निरुत्साहित गर्न,

- (क) संविधान तथा प्रचलित कानुनले दिएको अधिकारक्षेत्र भन्दा बाहिरका काम गरिदिन्छु भनी कसैलाई आश्वासन दिनु हुँदैन ।
- (ख) कानुन बमोजिम गर्नुपर्ने का मगर्न वा सेवा दिनका लागि आनाकानी वा ढिलाई गर्ने, जानीजानी अनावश्यक भ्रंभट थप्ने वा आफ्नो अधिकार क्षेत्र बाहिरको काम गरिदिन वा गराई दिनेछु भनी आश्वासन दिनु हुँदैन ।
- (ग) स्थानिय तहका पदाधिकारीहरूले ऐनले तोकिएको योजना तर्जुमा प्रकृत्याको जानकारी नदिई कुनै व्यक्ति, संस्था वा समुदायलाई स्थानिय तहको योजना बाहेकका कुनै कार्यक्रम वा योजना स्वीकृत गरिदिन वा गराईदिने आश्वासन दिनु हुँदैन ।
- (घ) आफ्नो लागि वा अरु कसेको लागि अनुचित लाभ पुग्ने गरी पदको दुरुपयोग गर्ने कार्य गर्नु गराउनु हुँदैन ।

३.७ राजनितिक आस्थाका आधारमा भेदभावपूर्ण कार्य नगर्न र्दढ रहँदै,

- (क) राजनितिक आस्था वा विचारका आधारमा कार्यपालिका वा सभाका सदस्यहरू वा कर्मचारीहरू वा सेवाग्राही तथा आम नागरिकहरूसँग तेरो मेरोको भावना राखी कुनै कार्य गर्नु/गराउनु हुँदैन ।
- (ख) आफू सम्बन्ध राजनितिक दल वा सम्बद्ध कुनै निकाय वा संघसंस्थालाई मात्र लाभ पुग्ने वा सुविध हुने गरी कुनै निर्णय वा योजना वा कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछैन ।

३.८ सामाजिक सौहार्दता र समावेशीकरणप्रति दृढ संकल्पित रहँदै,

- (क) सामाजिक सदभाव तथा सौहार्दता (प्रेम) खलबल्याउन नहुने: विभिन्न जात जाति, धर्म, वर्ग, क्षेत्र

सम्प्रदायबीच सामाजिक सदभाव तथा सौहार्दता खल्बल्याउने कुनै काम वा अन्य कुनै व्यवहार गर्नु वा गराउनु हुँदैन । कुनै सम्प्रदायबीचको सु-सम्बन्धमा खललपर्ने गरी क्रियाकलाप गर्नु गराउनु र प्रचार प्रसार गर्नु गराउनु हुँदैन ।

- (ख) छुवाछुतलाई प्रश्रय दिने व्यवहार गर्नु हुँदैन । कुनै विचार व्यक्त गर्दा जातीय, धार्मिक, सांस्कृतिक वा सामाजिक विदेष वा धार्मिक भेदभाव जनाउने खालका कामकुरा गर्ने वा उखान टुक्का प्रयोग गर्ने वा कुनै जाती, धर्म,संस्कृति वा समुदायको स्वाभिमानमा धक्का लाग्ने वा आघात पुग्ने खालका शब्द/वाणीहरूको प्रयोग गर्नु हुँदैन ।
- (ग) कुनैपनि जातजाति, धर्म, वर्ण, लिङ्गआदिका आधारमा भेदभाव गर्नुहुँदैन तथा सबै समुदायका कानुनी हकहित र मौलिक संस्कृतिप्रति बोली र व्यवहार दुवै तवरबाट प्रतिकुल असर पर्ने गरी कार्य गर्नु गराउनु हुँदैन ।
- (घ) कुनै पनि समुदायको परम्परादेखिको धर्म अम्बलम्न गर्ने धार्मिक स्वतन्त्राको सम्मान गर्नु पर्नेछ । तर, आफ्नो क्षेत्र भित्र कसैको धर्म परिवर्तन गर्ने गराउने कुनै पनि क्रियाकलाप हुन दिन हुँदैन ।
- (ङ) कुनै विदेशी नागरिक वा संस्थाले नेपालको सभ्यता, नेपाली जनताबीचको सदभाव विगार्ने वा भडकाउने काम गरेको वा गर्न लागेको जानकारी भएमा तत्काल सम्बन्धित निकायमा सूचित गर्नुपर्नेछ ।

३.९ पदाधिकारीबीच कार्य जिम्मेवारीको न्यायोचित बाडँफाँड गर्न :

- क) पदाधिकारीहरूबीच जिम्मेवारी, अधिकार, वा सुविधा वा दायित्वको बाडँफाँड गर्दा राजनीतिक दलहरूको सम्बद्धता वा राजनीतिक आस्था वा महिला वा पुरुष वा सामाजिक समावेशीकरणका आधारमा भेदभाव गर्नु हुँदैन । तर कानून बमोजिम विशेष जिम्मेवारी र अवसर दिनका लागि उल्लेखित प्रावधानले रोक लगाएको मानिने छैन ।

३.१० कसैको स्वाभिमान र अस्तित्वमा कुनै आँच आउन नदिन :

- क) पदाधिकारीले सबैसँग शिष्ट र मर्यादित बाणी तथा शब्दको प्रयोग गर्नु पर्नेछ । शालिन र स्वभाविक सामाजिक आचारहरू गर्नु पर्नेछ । जनतासँग हार्दिक, नम्र र आदरपूर्वक व्यवहार गर्नुपर्नेछ ।
- ख) पदाधिकारीबाट कार्यपालिका वा सभाका सदस्यहरू, स्थानीय तहमा कार्यरत कर्मचारीहरूमा एक अर्काप्रति भुटा लान्छना लगाउने, रिस राग द्वेष राख्ने तथा एक अर्काको विषयमा अप्रासांगिक टिकाटिप्पणी गर्नु वा अतिसयोक्तिपूर्ण अभिव्यक्ति दिइनेछैन ।
- ग) पदाधिकारीले निर्वाचित जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, सेवाग्राहीप्रति राम्रो व्यवहार र शीष्ट भाषाको प्रयोग गर्नेछन् ।
- घ) पदाधिकारीले संस्थागत रूपमा कुनै धारणा व्यक्त गर्दा स्थानिय तह, यसका निर्णयहरू वा कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई होच्याउने वा अनादर गर्ने भाषा वा अभिव्यक्ति दिनु वा दिन लगाउनु हुँदैन ।
- ङ) पदाधिकारी तथा कर्मचारीबीच एक अर्काको काम, पेशागत मर्यादा र कार्यगत स्वायत्तताको सम्मान गर्ने वातावरण सिर्जना गर्नुपर्नेछ ।
- च) पदाधिकारीहरूले एक अर्काको व्यक्तिगत रूपमा टिकाटिप्पणी गर्नु हुँदैन तर पदाधिकारीको कामसँग सम्बन्धित विषयमा स्वस्थ रूपमा एक अर्काका कमि कमजोरी तथा सबल पक्षहरूलाई औल्याउन कुनै बाधा पुग्ने छैन ।
- छ) पदाधिकारीहरूले एक अर्काका विषयमा सकारात्मक तवरले छलफल गर्ने, सुभाष दिने, आलोचना

तथा टिप्पणीहरु राख्नुपर्नेछ, र एक अर्कालाई पदीय काम गर्नमा सहयोग,उत्साह र प्रेरणा प्रदान गर्नुपर्नेछ ।

३.११ सामाजिक मान्यता विरुद्धका आचारहरु निरुत्साहित गर्दै :

- क) कार्यालय समयमा वा पदीय कामको सिलसिलामा मादक वा लागु पदार्थको सेवन गर्नु हुदैन । कार्यालय हाताभित्र तथा सार्वजनिक सभा, समारोह, बैठक आदि स्थलहरुमा मद्यपान, धुम्रपान, खैनी, सुर्ति,गुट्का वा पान स्वन गर्नु हुदैन ।
- ख) अन्धविश्वास, अपसंस्कृति, रुढीवादजस्ता पुरातन एवम् अबैज्ञानिक मान्यता तथा चालचलन विरुद्धको सामाजिक रुपान्तरणको प्रकृत्यामा सक्रिय सहभागिता जनाउनु पर्दछ ।
- ग) पदाधिकारीहरुले सार्वजनिक स्थल तथा खुला ठाउमा जुवा, तास खेल्ने, बाजी लगाउने आदि जस्ता व्यवहारहरु गर्नु हुदैन ।
- घ) पदाधिकारीले कानूनतः मानव अधिकारको हनन ठहरिने, कानूनले बन्देज लगाएका तथा सभा वा कार्यपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र सामाजिक मर्यादा विपरितका भनी तोकेको समुदायमा प्रचलित कुरितिहरुले बढावा पाउने व्यवहार गर्नु हुदैन ।
- ङ) विभिन्न जातजाति वा धर्म सम्प्रदायका प्रचलित सामाजिक संस्कारहरु जस्तै विवाह, व्रतबन्ध, पास्नी, जन्मोत्सव,भोज आदीमा समुदायमा गलत प्रतिष्पर्धाको भावना ल्याउने खालका तडकभडक गर्नु हुदैन र तडकभडक गर्न अरुलाई प्रोत्साहन गर्नु हुदैन ।
- च) पदाधिकारीको हैसियतले कुनै निर्णय गर्दा राजनीतिक, सामाजिक,आर्थिक, वा कुनै पनि आधारमा तेरो मेरो भन्ने पक्ष नलिई तटस्थ भूमिका निर्वाह गर्नुपर्दछ ।
- छ) लिङ्ग, उमेर, भाषा, धर्म,आर्थिक अवस्था आदिको आधारमा भेदभाव जनाउने गरि अरुको सामाजिक संस्कार वा वर्गिय हकहितको विषयहरुमा नकारात्मक टिप्पणी गर्नु हुदैन ।
- ज) पदाधिकारीले आफ्नो क्षेत्रभित्र विद्यमान सामाजिक कुरीति तथा कुसंस्कारका रुपमका रहेका बालविवाह,बहुविवाह, लैंगिक हिंसा, छाउपडि, बोक्सा बोक्सी दहेज दाइजो, छुवाछुत, जातिगत उचनीचता,व्यक्तिगत घटना दर्ता नगर्ने प्रवृति, खोप नलगाउने अवस्था ,खुला दिशा आदिजस्ता प्रथा प्रचलनलाई निर्मुल गर्न लागि पर्नु पर्नेछ ।

३.१२ स्थानीय तहबाट प्रदान गर्ने सेवा सुविधा, निर्णय प्रकृत्या र सूचनामा जनताको पहुँच बढाउन :

- क) प्रत्येक नागरिकलाई सरोकार हुने सेवा सुविधा र निर्णयबारे सूचना माग भएमा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । तर प्रचलित कानून आचारसंहितामा उल्लेख भएको तरिकाले बाहेक कुनै पदाधिकारी,व्यक्ति वा समुहलाई आर्थिक कारोवारमा लाभ हानी पुग्ने वा कसैको सम्पत्ति वा जिउ-ज्यानमा हानी नोक्सानी पुग्ने सूचनाहरु र गोप्य राख्नुपर्ने कुरा प्रसारण वा सार्वजनिक गर्नु वा गराउनु वा उपलब्ध गराउनु हुदैन ।
- ख) शान्ति,सुरक्षा,राष्ट्रिय अखण्डता,समुदायहरुको सौहार्द सम्बन्धमा खलल पर्ने खाले सूचनाहरु सार्वजनिक गर्नु वा गराउनु हुदैन ।

३.१३ बदनियत तथा अनधिकृत काम गर्न गराउनबाट रोक्न,

- क) प्रचलित कानून बमोजिमआफुलाई प्राप्त अधिकारको प्रयोग गर्दा बदनियत वा स्वेच्छाचारी रुपमा गर्नु वा गराउनु हुदैन ।यस्तो अधिकारको प्रयोग खुल्ला एवम् सहभागितामुलक रुपमा छलफल गरि गर्नुपर्नेछ ।
- ख) आफु वा अन्य कुनै व्यक्ति वा संस्थाबाट अन्य पदाधिकारी वा कार्यालय/अन्य संघसंस्था वा कर्मचारी

वा व्यक्तिलाई अनधिकृत काम गराउनु हुदैन ।

३.१४ लैंगिक समानताको प्रवर्धन गर्दै:

- क) कसैलाई लिंगको आधारमा भेदभाव गर्ने, भर्कने, कुनै कार्य गर्नु हुदैन । लिंगको आधारमा कसैको क्षमता माथि आँच आउने गरि कुनै काम काज गर्न, नीति, कानुन वा संरचना बनाईनेछैन ।
- ख) फरक लिंगका पदाधिकारी, कर्मचारी, सेवाग्राही तथा आम नागरिकप्रति अस्वस्थ आलोचना गर्ने, जिस्काउने तथा उनीहरुको मनोबल घटाउने खालका अभिव्यक्ति दिने, दिन लगाउने वा कुनै पनि माध्यमबाट कुनै यौनजन्य दुरासय हुने खालका कुनै काम कारवाही गर्न गराउन वा यौनजन्य अशिलल तस्वीरहरु प्रकाशित गर्ने, प्रदर्शन गर्ने, आशय देखाउने, अनुचित लाभका दृष्टिले काममा अल्झाउने जस्ता हैरानी पार्ने व्यवहार गर्नु वा गराउनु हुदैन ।
- ग) लेखेर, बोलेर, भाषण गरेर वा जुनसुकै माध्यमबाट पनि महिला तथा पुरुष विचमा भेदभाव जनाउने खालका काम वा व्यवहार गर्न वा उखान टुक्का, ठेगो वा शब्दहरुको प्रयोग गर्नु गराउनु हुदैन ।
- घ) लैंगिक आधारमा भएका घरेलु हिंसा र भेदभावको घटनाहरुलाई लुकाउने र गोप्य राख्ने कार्य गर्ने वा सहयोग पुऱ्याउन गर्नु गराउनु हुदैन ।

३.१५ बालबालिकाको सर्वाङ्गिक विकास र हकहित प्रति सचेत रहदै:

- क) बालबालिकाको सार्थक सरोकारका विषय तथा स्थानीय विकास र शासन प्रकृत्यामा बालबालिकाको सार्थक सहभागितालाई होच्याउने, अवमुल्यन गर्ने विचार, अभिव्यक्ति दिन वा त्यस्तो व्यवहार गर्न गराउन हुदैन ।
- ख) आफ्नो परिवारमा बाल श्रमिक राख्नुहुदैन । समुदायमा बाल श्रम वा बाल शोषणलाई संरक्षण वा प्रोत्साहन हुने कुनै किसिमका क्रियाकलाप गर्न गराउन पाइने छैन ।

४. सार्वजनिक सम्पत्तिको प्रयोग तथा सुविधा सम्बन्धी आचारहरु :

सार्वजनिक सम्पत्तिको प्रयोग तथा सुविधा सम्बन्धमा देहायका आचारहरु पालना गर्न प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु ।

- ४.१ पदाधिकारी तथा कर्मचारीको सुविधाका लागि छुट्याइएको सेवा वा सुविधा वा भत्ता आफ्नो आन्तरिक स्रोतको कति अंश हुन आउछ भन्ने एकीन गरि सभामा छलफल गरी आम नागरिकलाई जानकारी दिई किफायति रुपमा न्यूनतम सुविधाको व्यवस्था गरिनेछ ।
  - ४.२ पदाधिकारीले कानुन बमोजिम तथा कार्यालयको काममा बाहेक स्थानीय तहको मानविय आर्थिक वा भौतिक साधन स्रोतको आफु वा अन्य कुनै व्यक्तिबाट प्रयोग वा उपयोग गर्नु वा गराइनेछैन ।
  - ४.३ आफ्नो पदिय ओहोदाको कुनै समिति, संस्था वा व्यक्तिहरुबाट नीजि सुविधाहरु लिन लगाइनेछैन ।
  - ४.४ स्थानिय तहको सेवा प्राप्त गरे वा सार्वजनिक सम्पत्तिको प्रयोग गरेबापत पदाधिकारी, कर्मचारी वा अन्य कुनै व्यक्ति वा संस्थाले कानुन बमोजिम तिर्नु बुझाउनु पर्ने कर, शुल्क, सेवा शुल्क दस्तुर, भाडा बुझाउनबाट छुट लिनेदिने गरि निर्णय गर्नु वा गराउनु हुदैन ।
  - ४.५ स्थानिय तहका पदाधिकारीहरुले आफुले प्राप्त गर्ने सुविधाहरुको विवरण आम जानकारीको लागी स्थानिय तहमार्फत सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।
५. नीति निर्माण, योजना तर्जुमा र निर्णय गर्दा पालना गर्नुपर्ने आचारहरु :
- नीति निर्माण, योजना तर्जुमा र निर्णय गर्दा देहायका आचारहरुको पालना गर्न गराउन देहाय बमोजिम गरिनेछ ।

५.१ निर्णय प्रकृत्यामा भाग लिनुपूर्व बैठकमा जानकारी दिनुपर्ने

१) पदाधिकारीले आफु समेत संलग्न भई कुनै निर्णय गर्नुपर्ने बैठकमा छलफलमा भाग लिनुपूर्व देहाय

बमोजिमका सूचनाहरु सम्बन्धित भए सो दिनुपर्नेछ :

क) स्थानीय तहको भर्ना प्रकृया, खरिद, विक्रि वा ठेक्कापट्टाको निर्णय प्रकृया

प्रमाणीकरण मिति : २०७४/०४/२०

आज्ञाले,
मोहन कुमार श्रेष्ठ
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत